

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՅՕԲԵԼԵԱՆԸ

ՅՕԳՈՒՏ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՅՕՆԵՐԻ

Մինչև այժմ՝ յօգուտ դպրոցական ֆօնդի ստացած ունեւինք 604 բուրլի, որից 112 բ. յօգուտ Կ. Պօլսի Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց: Մնացած 492 բուրլին յանձնեցինք Թիֆլիսի թեմի առաջնորդ Մեսրոպ եպիսկոպոսին՝ էջլիածնի սինօզին ուղարկելու համար:

Նոր ստացանք, երէկ, Կազիկ. Հայուհայ Բար. Ընկերութեան ուսուցիչ-ուսուցչուհիները և աշակերտուհիները շրջանում հանդանակված 27 բուրլին:

ՅՕԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐԸ ԳԱՎԱՌՈՒՄ

Աստարխան, 27 հոկտ.

Մենք էլ ածնեցինք տաւերի գիւտի 1500-ամեայ և տպագրութեան 400-ամեայ մեծ յօրելանները:

Ամբողջ յօրելանական տարվայ ընթացքում տեղական ուսև թերթերը ևս շարունակ տպագրում էին մեծ յօրելաններին վերաբերեալ տեղեկութիւններ և այսպիսով՝ մտքով, գործով կենտրոնից կտրված աստրախանցիներին իրազեկ անում գործի դրուժեան հետ...

Դեռ անցեալ տարի, երբ ծխական ժողովներէց մէկում մի մասնաժողով ընտրվեց դպրոցական ֆօնդի համար ժողովարարութիւն անելու, միևնոյն ժողովում տնտեսաւարութեան պարտականութիւնը զբվեց տեղիս Գրական-Գեղարուեստական Ընկերութեան մրտ:

Եւ դա ընական էր. հայ դպրոցներէց զուրկ Աստարխանում մի այդպիսի մեծ կուլտուրական տօնի հետ ծանօթացնելու պարտաւարութիւնը, անշուշտ, ընկնում էր Գրական-Գեղարուեստական Ընկերութեան վրա:

Յիշեալ Ընկերութիւնը սեպտեմբեր ամսին բաց անելով իր գործունէութեան սեզօնը՝ առաջինը զբեց մեծ յօրելաններին նուիրված մի փառաւոր հայկական երեկոյթ կազմակերպելու հարցը, որը գլուխ բերելու համար որոշեց չը կանգնել ոչ մի ծախսի առաջ:

Ընկերութեան այդ առաջարկին ընդառաջ դնացին տեղական հարուստներէց մի քանիսը, որոնք և նրաթականապէս օգնութեան զաւով՝ նպաստեցին երեկոյթի զուխ գալուն Ընկերութիւնը որոշեց. 1) թեմական դպրոցի երկու դահլիճները զարգարել հայկական կեանքից վերցված մեծազիր պատկերներով. 2) հրաւիրել Կովկասից աշուղներ մի խումբ. 3) սենսակներէց մէկը յատկացնել հայ պարբերական մամուլին. 4) մի ուրիշ սենսակ էլ յատկացնել հայ դրօշներին:

Բացի այդ բոլորից՝ որոշվեց տեղական ոյժերով չհասարակել մեծ յօրելաններին նուիրված մի ժողովածու, որը խմբագրելու համար ընտրվեց խմբագրական մասնաժողով:

Վերջապէս հոկտ. 19-ին տեղի ունեցաւ թեմական դպրոցի բոլոր սենսակներում մի մեծ հայկական երեկոյթի Իսկապէս աստրախանցիների համար դա մի նորութիւն էր.

չատ ժամանակ էր, որ այդպիսի մի երեկոյթ չէր տեսել Աստրախանը:

Մեծ դահլիճի ձակասը զարգարված էր աս. Մետրոպի և ս. Սահակի մեծազիր պատկերներով, որոնց մէջ տեղում մի մեծ շրջանակի մէջ կարված էր հայոց այբուբենը. թէ այդ պատկերները և թէ այբուբենը զարգարված էին էլեքտրական գոյնզգոյն լապտերներով: Դահլիճի արևելեան ամբողջ պատերը ընկած էր Արարատի մեծազիր պատկերով: Թեմական դպրոցի փոքր դահլիճը, որը է և միևնոյն ժամանակ Գրական-Փեղարուեստական Ընկերութեան դահլիճը, ամբողջովին զարգարված էր գորգերով և հայկական կեանքից վերցված իւզաների պատկերներով. այգանդ կար նաև գիւղական մի փոքրիկ խճճիկ:

Այնուհետև սենեակներից մէկի պատերից կախված էին համարեա բոլոր հայ պարբերական հրատարակութիւնները (Թիւրքիայի, Պարսկաստանի, Եւրոպայի և Ռուսաստանի), իսկ մի ուրիշ սենեակում կախված էին մեր աչքի ընկնող հայ գրողների պատկերները:

Երեկոյթը բացվեց Ս. ք. Ասլանեանի բեֆերատով՝ տառերի գլխաւի և սպազրուութեան մեծ յօրելեաններին նուիրված:

Այնուհետև տեղի ունեցաւ հայ բարբառների ընթերցումը, բարբառին համեմատ տարազով: Մեծ ուշադրութեան արժանացաւ Ալեքսանդրօպոլից հրաւիրված Գրիգոր Տալեանի (Կոկոր) առաջական խումբը, որը նուազեց թատի վրա և երգեց բողոքաթիւ ժողովրդական երգեր: Ուշադրութեան արժանացան նոյնպէս մեր երկու երիտասարդ երաժիշտները՝ Դեմուրեանի և Մալիլեանի ներդաշնակած ժողովրդական երգերը, որ բաւական մեծ աջողութեամբ կատարեց երգեցիկ խումբը Արշակ Էկիսանեանի ղեկավարութեամբ. երգեցին «Ճշոջան», «Կանաչ-կարմիր» և այլն:

Երեկոյթի երրորդ բաժանումը ամբողջովին բազկեցած էր հայկական պարերից: Ընդարձակ բեմի վրա մի խումբ հայ աղջիկներ և տղաներ հայկական տարազներով պարում էին թէ խմբական և թէ սօսօ պարեր:

Չափազանց մեծ ոգևորութիւն պատճառեցին աստրախանցիներին այդ պարերը. անընդհատ ծափահարութիւններով ժողովուրդը շարունակ յայտնում էր պարողներին իր գոհունակութիւնը:

Երեկոյթի այդ բաժինները վերջնապէս յետոյ՝ սկսվեցին եւրօպական պարերը, որոնք տեսցին մինչև ժամը 4-ը:

Սենեակներից մի քանիսում կային ընդարձակ բուֆետներ, որտեղ ի միջի այլոց մատակարարում էին խորոված:

Հաւաքված հազարի բազմութիւնը լաւ սպասարութեան տակ հեռացաւ երեկոյթից: Ծնորակալութեան արժանի է, անպայման, Գրական-Փեղարուեստական Ընկերութեան նախագահ Ռ. Աստուածատրեանը, որի անպառ եռանդի արդիւնքն էր այդ մեծ երեկոյթը:

Միւս անգամ կը գրեմ դպրոցական Փօնդի մասին Ս. ք. Ասլանեանց

Կիրակի, ամսիս 13-ին, եկեղեցական արարողութիւններից յետոյ հասարակութիւնը հրաւիրվեց տեղիս ծխ. դպրոցը, որտեղ դպրոցի վարժուհի տիկ. Կախեանը բացատրեց տառերի գլխաւի և սպազրութեան սկզբնաբուրութիւնը: Ապա սկսվեց աշակերտական գրական հանդէսը երգեցողութեամբ:

Ի վերջոյ հանդէսը փակեց աւուսուցիչ Բ. Կախեանը, որը բացատրելով դպրոցի նշանակութիւնն ու կարևորութիւնը մանաւանդ հայերիս համար, կոչ արեց հասարակութեանը սերտօրէն կապվի դպրոցին և անկուսից պաշտպանել միշտ այն Հէնց այստեղ յօգուտ դպրոցական Փօնդի հաւաքվեց 15 ք. և ուղարկվեց Ելմիխածին:

Հանդէսը վերջացաւ բաւական ուշ, սակայն հասարակութիւնը գոհ սրտով հեռացաւ դպրոցի սրահից:

Միք. Կիրեղեան

III
Տաշքենտ, 25 հոկտ.

Ամսիս 13-ին տեղիս հայոց եկե-ծխ. դպրոցի և աղօթատան բակում, պատարակեց և հայրապետական մաղթանքից անմիջապէս յետոյ, տեղի ունեցաւ հայոց տառերի գլխաւի և հայկական սպազրութեան յօրելեանական ազգային հանդէսը:

Թէև դպրոցի հոգաբարձութիւնը, ըստ երևոյթի, որոշել էր հանդէսը կատարել դպրոցի դահլիճում, որի համար և զարդարել էր շքեղօրէն դահլիճը, բայց սրահի փոքրութեան պատճառով տօնակատարութիւնը տեղի ունեցաւ բակում:

Իսկը լիքն էր երկես հասարակութեամբ և հայ աշակերտութեամբ: Ծխատէր Ս. ք. Տէր-Մկրտչեանը բանալով հանդէսը՝ խօսեց տառերի գլխաւի և նրա նշանակութեան մասին:

Ապա խօսք առաւ գաղութիս ծխ. դպրոցի աւուսուցիչ Ա. Միրզայեանը և խօսեց սպազրութեան կատարած դերի և հայկական սպազրութեան պատմութեան մասին:

Բանասխօտութիւններին յաջորդում էին դպրոցի սանսանուհիների մանկական երգերն ու ոտանաւորները, որոնք ընդհատվում և ողջունվում էին բռնո ծափահարութիւններով:

Տօնական ծրագիրը վերջնապէս յետոյ՝ խօսեց հոգաբարձութեան ներկայացուցիչ Տիգ. Յովսէփեանը գաղութիս ծխ. դպրոցի ծագման ու զարգացման մասին, որին յաջորդեց հոգաբարձութեան նախագահ Յ. Թաղեանեան և յայտնեց, որ հոգաբարձութեան կողմից Վեհ. Հայրապետին ուղարկված է շնորհաւորական հեռագիր:

Հանդէսից յետոյ պատական դպրոցների բարձր գոտատան հայ աշակերտներն ու աշակերտուհիները հիւրասիրվեցին թէյով, իսկ վոքերը և հիւր երեխաները՝ ծխ. դպրոցի երեխաների հետ միասին՝ չոր մրգերով: Հանդիսականները հեռացան գոհ սրտով և ուրախ արամաղրութեամբ, մանաւանդ ծնողները, որոնց երեխաները այդ հանդէսի աչքն էին իրանց երգերով ու ոտանաւորներով:

Խարիւտեցի Գօլի